

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-octavâ Februarii.

M. DOMINICO DE FARCY, Doctore Medico, Præside.

An Asthmati humido Nicotiana?

I.

UT perfectum quodque mixtum perspirationis, ita mixtum omne vitæ particeps respirationis beneficio carere ἀδύνατον. Illius in illis author, certa subtilis materiæ quantitas; quâ intra ipsius pauciores pluresve meatus, angustiores, aut laxiores, per accessionem aëris diversimodè agitatâ producitur ejusdem ævum aut corripitur. Hujus in istis efficax instrumentum, aër, cujus energeiæ spirabilium partium passivarum in stirpibus, harumque simul & activarum in plærisque sensu præditis accommodata structura famulatur. aër nimirum, à nitrosis quibus verosimillimè gravidus est particulis intima quæque pervadere habens peculiari quo donatur crassitiem inter ac tenuitatem consistentiæ modo premere nonnulla, tandem ab insitâ sibi elasticâ virtute singulari plurimum resilire. ubi plantarum trachæas, piscium branchias, quadrupedum, volucrum, hominisque pulmones subit, musculorum diaphragmatis thoracisque motum secutos; parietes cellularum, in quibus hospitabatur aër ante ingressus, eodem vapescere velut incipiente subsidentes, extendit, implet, finitima vasa non modò, verum & dissitissimas quasque propagines fortissimè comprimit, ducto à branchiis & pulmonibus opificii istius exordio. contentus igitur ductuum omnium ac singulorum capacitate succus alibilis crebro, aëris ei subinde se commiscentis ictu minutè divisus, tenuissimè pinsitus ritéque subactus fluidam σύςασιν assequitur; incolumem tamdiu permansuram quamdiu resilientes particulas aliquot ipsi largietur aër, quarum tremulâ pariter atque reciprocâ motione sanguis continuo sollicitatus elutriabitur. Quæris quid elasticam aëris virtutem sartam servet? corporum vasis incumbentium pondus, inæqualitas, figura? momenta sane sunt isthæc sed infirmiora multò. Potentia movens spiritus est, unâ cum nerveo latice diffusus, à cerebro spinalique medullâ impetu mere naturali, per nervos in pulmonum bronchia se se spargentes, indeque ad nervos diaphragmatis musculosque thoracis ocyssimè raptus. Inferas ea propter oportere ut machinatio respirationis, à spiritu pendens & aëre, vitium aliquod semper faciat, ruinamve omnem; quoties, ille à quo primus instinctus est, hic, ad quem instinctûs executio pertinet, suo vicissim officio defuturi sunt, reliquo spirabilium organorum apparatu feriaturo deinceps aut dissolvendo.

II.

ASTHMATIS igitur expressam percepturus est idæam, quisquis cogitare voluerit negato aëri ad pulmones aditu, impeditâ ejusdem per pulmones

reciprocatione animam, interdum cum ſtertore, duci difficulter, & ſine febri. Sic ubi ſpiritus animalis è cerebro, per octavi paris, è ſpinali medullâ per dorſi lumborumque nervos ad motrices fibras ſpirabilium ordinis utriuſque organorum derivandus ipſo in fonte ſiſtitur, quod apoplecticis; intercipitur viarum tractu, quod hyſtericis; tetri laticis appulſu inficitur, quod ſcorbuticis accidit; otiatur univerſus villorum ejuſmodi nervorumque apparatus, quem nullus, imbecilliuſve cietur, quem iners δημιουργὸς urgebit; adeoque vel aditus omnis præcludetur ad pulmonis bronchia, vel qui liberam ad reſpirationem haud ſatis erit, concedetur exiguus. Sic ubi craſſus eſt nimium uduſque aër, jacturam virtutis quâ donatur elaſticæ non mediocrem paſſus, cruori juxta circuitûs æquabilis leges agendo ſtrenuè inſtare nequit; ubi levis ac juſto tenuior & ſanguinem impellit in præceps, & everrendas è pulmone fuligines inefficaciſſimè purgat; ubi demum aurâ maligniore conſpurcatur, ſalium quibus imbutus eſt, acrium ſolventiumque, vel acidorum coagulantiumque malitiâ cruoris molem perniciosiùs affligit, exundaturis inde ſero pulmonibus, aut importunâ ſtagnantis cruoris ſarcinâ gravandis. Humidi jam ſiccique, quod aiunt, Aſthmatis ætiologiam inſtituturus quiſque colligat, humidum quidem oriundum eſſe à ceſſuro in pulmonis ipſius alimoniam humore vitiato, quem mucus iners acidumve nequam iniquiori permixtione compegerint, unde fortaſſis crudum tuber, à cruore intra pulmonis vaſa commeaturo, illicque facto reſide, quoniam eodem affluxit uberiùs, ibidemve fermenteſcit impenſiùs, unde pulmonis abſceſſus, ejuſdem vomica, pſeudopolypus, à ſero è vicinis majoribuſque vaſis ἀθρόως in pulmones, irruenti, unde pectoris hydrops. Siccum autem Aſthma oriri putet à pravâ conformatione pulmonum congenitâ vel poſtgenitâ: cujus ergo minus liberum redditur præter illos alibilis ſucci commercium, atque adeo pars proprio fruſtrata penu corrugataque contabeſcit in dies; à convulſione nervorum muſculorumque ſuam reſpirationi navantium operam, imò & à ſemicircularium quæ per pulmones innumeræ diffunduntur fibrarum contractione, alternum veſicularum ejus, hiaturarum & premendarum opus interturbaturâ. Cæteras Aſthmatis differentias inquirenti obvium fiet aſſiduum illud eſſe, cujus cauſa conſtans, proprium ſcilicet partis vitium, humor eidem altiùs & dudum impactus. periodicum, cujus materia quaſi ſepulta reviviſcit, aliunde nimirum in partem advecta, congeſta per vices, flatus. Illa ſi fermenteſcendo proſiliens è vaſis, nervea quædam è ſpirabilibus organis ſuo pupugerit aculeò Aſthmatis convulſivi parens habetur.

III.

DISTINCTIO cauſarum Aſthmatis perobſcura ſanè; prognoſis admodum anceps, curatio ſpei raro alicujus. Ut qui ægrotantem à crebris, vehementibus aut diuturnis acceſſionibus incolumem præſtat, is & affectionis Aſthmaticæ ſoſpitalis ut plurimum habeatur, cujus cauſam fortè non oppugnaverit, nedum expugnaverit ille, utpote vel minus cognitam ſibi, vel arte nullâ ſuperabilem. Ita dum urgente ſtrangulationis metu, ſanguine confeſtim minuitur Æger, periculum quidem prudentiſſimè cavetur. at nocendi materia ſubſtrahitur non ſemper. Quiſquis τεχνικῷ στοχασμῷ diſcriminatam hanc, judicatamque curationi opportunam venæ ſectione, vomitum cientibus catharticiſve disjicit, vel attenuantium incidentiumque benigniorum ope diſpeſcitam reducit ad profluentem, vel abſumptam hydroticorum uſu funditùs arefacit, hic appoſitè medetur ad ſanandum Aſthma. Verum quoties aſſequendo huicce propoſito ſapientiſſimè diffidentibus bene contigit rationes alias comminiſci, quibus Aſthmaticos à paroxyſmorum recurſu per ſublatam ſymptomatis cauſam liberaverint. Tantis

par virtutibus æſtimanda Nicotiana, penes virum ejus in adminiſtratione tam cautum, quam in Aſthmatis ſpecie cui convenit, internoſcendâ perſpicacem; ſive integra tritaque in pulverem naribus excipiatur, ſive fruſtulum ipſius contineatur ore, dentibus mandendum, ſeu fumus hauriatur è fiſtulis. Folium hoc in Braſilienſi Peruvianâque regionibus Americæ creſcens uberius, in Floridâ præſtantius, nautis primo tum militibus ac lixis familiare forſan & mendicis, hoc quo vivimus ſæculo, viris & mulieribus, aulicis & plebeïs, oppidanis & ruſticis promptum in manu mercimonium, cujus in gratiam officinæ publicæ quotidie recluduntur, gravia penduntur vectigalia, cui quiſquis aſſuevit tot capitur illecebris, ejus ut ab uſu nunquam reſiliat aut fere nunquam, ſale ſulphureque perniciſſimis conſtat, iſtorum principiorum altero promente primam ſingularium nicotianæ virium ἔκλαμψιν, altero ejuſdem energeias opifice potiſſimo. Hujus nimirum eſt, à nativo calore protinus excitati, explicare ſeſe latius, atque adeo ſalinis quæ junctæ prius quodammodo erant, particulis copiam facere, quò prorumpant, iiſdem adminiculum præbere neceſſarium, quo ferantur in ſublime. illius eſt excuſſi ſemel atque à ſulphure ſoluti, ſubjectas corporis partes fodere acriter, quarum quotquot ſenſu donantur exquiſito, villoſarum quibus circum veſtiuntur membranarum elatere, contractæ ab importunâ ſuccorum ſarcinâ ſeſe feliciter expediunt.

IV.

PONAMUS enimvero quempiam Aſthmaticum fuiſſe factum, quoniam fodinis opificiniſve metallicis addictus, aut uliginoſorum incola locorum, traxerit unâ cum aëre vapores, quorum atrati fuligine ſpiritus, micare ſpiſſitudine diſtenti, volare pro more ſuo nequeant ad motrices ſpirabilium organorum fibras, cruore quem ventilationis inopiâ tunc affligit, craſſeſcente ſupra modum, acto ſegniùs atque per moram quam nectit intra pulmones, veluti per quoddam ſufflamen, aëris reciprocationem interturbaturo. Huic levamen profecto nullum aderit efficacius, quam à Nicotianâ. Fumum è tubulis ducito ille, ſtimulatos illicò percipiet plurimos qui glandulas maxillis appoſitas ambiunt pervaduntve ſalivæ canales, quorum ex oſcillis poſt repetitam contractionem funiculorum quibus ejuſcemodi glandulæ inſtruuntur, ingentem ſtupebit evomi ſalivæ copiam, donec per ſucceſſivam hancce vellicationem ad pulmones uſque continuatam, viſcoſâ perſentiat illos expediri pituitâ, deſideratam & ſanguini & aëris procurari libertatem. Neque minus opportunè factum iri putaveris à Peti uſu, dum quis hauſto peſtilentibus in conſtitutionibus aëre corpuſculis rodentibus perſperſo, ſalibus gravido fermenteſcentibus maritimas ad oras, rariori texturâ donato editioribus in locis, Aſthmate conflictabitur. Spiritibus enim qui debitâ cruoris craſi contineri ſolent, hac eâdem per irrequietos ſales utcunque ſolutâ, protinus evanidis, portio ſanguinis altera planè ſubſiſtit, orba nempe motoribus, in ſerum diffluit altera tota; utraque pulmonibus incommodum importat, onere prior, alluvie poſterior, adeoque difficilem reddit anhelitum. Tabaco igitur in nares immiſſo ſtimulanda membrana varios conveſtiens intimoſque receſſus naſi, & oſſium quibus extruitur, ut primum contrahetur iſthæc, conſtringentur & papillæ glandularum quibus intertexta eſt, exprimetur ex his mucus, quo quidem expurgato ſeroſos latices motum eundem ſecutos, è vaſis glandularum tum vicinis tum diſſitioribus evocari videas; portionem cruoris in pulmonibus antea ſtagnantem, novorum acceſſione ſpirituum ventilari, fluidiorisque ſyſtaſeos poſtliminio recreatam revehi ad communes liquorum alveos, redhibitâ demum facilitate ſpirandi quam vetus Aſthma uſucepiſſe videbatur.

Sed & quotquot ferum in cerebri finubus luxurians, ubertimque deponendum in pulmones Afthmati facturum eft obnoxios præftabilius fervat nihil, folio Nicotianæ ore contento dentibufque manfo, quod fodiens acriufculè referanfque per vices oftiola vaforum, quæ fecundum utriufque partis hujus intercapedinem excurrunt, latices aliò derivat; fic fua cerebro libertas afferitur, & à ruiturorum humorum impetu pulmo præbetur immunis.

V.

VERUM an quo tempore paroxyfmus ægrotantem anguftius urgebit, aëraque novum follicitius avebit ille, cujus elafticâ vi cruor exlex, fub fpirituum aufpiciis emendetur, an tempeftivus erit Nicotianæ ufus? Ita fanè, modo venæ fectio præmiffa fuerit, iteranda quoque pro viri prudentis arbitrio: fic quippe fiet ut ad vomitum compellatur æger acceffionem multò maturius finiturum. Cave propterea confidentiùs aufcultes monitis aliquorum è veteribus, apud quos inconfideratiffimæ temeritatis habetur vomitorium in tam lubrico rerum concurfu præfcribere, arbitratos hoc præfidio nihil quidquam detractum iri de Afthmatis causâ, quin & materiam impenfius à medicamento agitatam effrænatè in pulmones ipfos effufum iri, adducendo in præfentiffimum præfocationis difcrimen Afthmatico. Quafi vero humor Afthmatis noftri parens, etfi plerumque cominùs in pulmones fefe inferat, eminùs tamen è ventriculo, inteftinis, jecinore in quibus alimenta, lympha cruorque depravantur, cerebro quod fero circumfluit, cò frequentiffimè non illabatur. At cuique perfuafiffimum eft illaudabiles fuccos per vomitum è ventriculo quidem primum exigi, dein è reliquis corporis partibus. Quafi vero magis verendum fuerit Afthmatico quam apoplectico, cui vomitus in ipfo fymptomatis infultu valido medicamine cietur, apoplectico, cujus pulmonibus fero clam è crebro ftillante mox faturis, hoc propius ftrangulationis periculum impendet, quod egerendo ifti diluvio prorfus impares eos effe conftat, otiantibus & foris & intro, vel fatifcentibus admodum fpirabilibus ordinis utriufque inftrumentis, à prohibitâ vel imminutâ fpirituum Epirrhoë. Quanquam unum hoc idemque remedium altero potis eft ægrotantem commodo beare, dum purgationis locum tenens, dejectis per feceffum fuccis degeneribus, arteriarum fic deplebit venarumque genus omne, vafis ut pulmonum hoc egeftu per vices exinanitis, Afthmatica multum inde circumcidatur acceffio. Sic medicinâ quæ fit ægro cum paroxyfmus ipfum animâ propemodum intercludit, eidem factâ, perfeveranter, ubi fruitur mitioribus intervallis, convalefcit ipfe, modo feipfum cautæ vivendi normæ, perpetuo, accommodatæ catharfi fubinde permiferit.

Ergo Afthmati humido Nicotiana.

Domini Doctores difputaturi.

M. Urbanus Leaulté.
M. Michaël Pichonnat.
M. Francifcus Picoté de Bel-leftre.

M. Nicolaus Bailly.
M. Joannes Daval.
M. Claudius Quiquebeuf.

M. Bertinus Simon Dieuxivoye.
M. Joannes Boudin fereniffimæ Duciffæ Burgundiæ Medicus ordinarius, & Facultatis Decanus.
M. Guillelmus Petit fereniffimi Delphini primarius Medicus.

Proponebat Parifiis RAYMUNDUS JACOB FINOT, Parifinus, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1700.